

POSTANOWIENIE

Dnia 17 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Grubba (przewodniczący)

SSN Paweł Wiliński

SSN Włodzimierz Wróbel (sprawozdawca)

Protokolant Anna Kowal

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Jerzego Engelkinga,
w sprawie **P.M.**

skazanego z art. 13 §2 k.k. w zw. z art. 200a § 2 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 17 grudnia 2025 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego - na niekorzyść

od wyroku Sądu Rejonowego w Dąbrowie Tarnowskiej

z dnia 26 listopada 2024 r., sygn. akt II K 307/24,

**oddala kasację, a kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego
obciąża Skarb Państwa.**

Paweł Wiliński

Jerzy Grubba

Włodzimierz Wróbel

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 listopada 2024 r., sygn. akt II K 307/24, Sąd Rejonowy w Dąbrowie Tarnowskiej uznał oskarżonego P.M. za winnego tego, że w okresie od 10 września do 30 września 2023 roku w miejscowości M., województwa [...], działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, za pośrednictwem komunikatora internetowego [...] usiłował nieudolnie złożyć małoletniej poniżej lat 15 propozycję obcowania płciowego, poddania się i

wykonania innej czynności seksualnej, a następnie zmierzał do jej realizacji poprzez propozycje jej poznania i spotkania się z nią, ponadto w trakcie prowadzonej korespondencji w dniach 21 i 24 września 2023 roku prezentował wyżej wymienionej małoletniej treści pornograficzne umożliwiając zapoznanie się z nimi, jednak zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na to, że nie był świadomy tego, iż dokonanie czynu jest niemożliwe, gdyż osoba, z którą korespondował, nie była w wieku poniżej lat 15, lecz jedynie za taką osobę się podawała, tj. występku z art. 13 § 2 k.k. w zw. z art. 200a § 2 k.k. i art. 13 § 2 k.k. w zw. z art. 200 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 października 2023 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k.

Za czyn ten Sąd Rejonowy, przy zastosowaniu trybu z art. 387 k.p.k., wymierzył oskarżonemu karę 1 roku pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawiesił na okres próby wynoszący 3 lata, oddając go w tym czasie pod dozór kuratora sądowego. Ponadto Sąd orzekł wobec oskarżonego obowiązek informowania o przebiegu okresu próby, karę grzywny w wysokości 50 stawek dziennych po 30 zł każda oraz świadczenie pieniężne w kwocie 5.000 zł na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej.

Powyższy wyrok nie został zaskarżony przez żadną ze stron.

Kasację od tego prawomocnego wyroku, na podstawie art. 521 § 1 k.p.k., wniosł Prokurator Generalny, zaskarżając orzeczenie w całości na niekorzyść oskarżonego P.M. Skarżący, powołując się na przepisy art. 523 § 1 k.p.k., art. 526 § 1 k.p.k. oraz art. 537 § 1 i 2 k.p.k., zarzucił zaskarżonemu wyrokowi:

„rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 387 § 1, 2 i 3 k.p.k., poprzez niezasadne uwzględnienie wadliwego wniosku oskarżonego P.M. o skazanie go bez przeprowadzenia postępowania dowodowego i wydanie wyroku skazującego, za popełniony w okresie od 10 września 2023 r. do 30 września 2023 r., czyn zabroniony kwalifikowany z art. 13 § 2 k.k. w zw. z art. 200a § 2 k.k. i art. 13 § 2 k.k. w zw. z art. 200 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. pomimo, iż:

1. wniosek w zakresie propozycji kary i środka karnego, wymierzonych w związku ze skazaniem na podstawie art. 200a § 2 k.k. i art. 200 § 3 k.k. nie zawierał propozycji orzeczenia środka karnego w postaci zakazu

zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów lub działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub opieką nad nimi, co skutkowało wydaniem zaskarżonego wyroku z rażącą i mającą istotny wpływ na jego treść obrazą przepisu prawa materialnego, a mianowicie art. 41 § 1a zdanie drugie k.k., w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 października 2023 r. (a po tej dacie art. 41 § 1a pkt 2 k.k.), w sytuacji, gdy z treści przywołanego przepisu wynika, że w razie skazania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego orzeczenie tego środka karnego na czas określony albo dożywotnio jest obligatoryjne;¹

2. a nadto, budziły wątpliwości okoliczności popełnienia zarzucanego oskarżonemu czynu, mające istotny wpływ na kształt i rozmiar odpowiedzialności karnej wymienionego, albowiem z dowodów zgromadzonych w sprawie, a mianowicie niekwestionowanej przez Sąd kompleksowej opinii psychologiczno-seksuologiczno-psychiatrycznej jednoznacznie wynikało, że u P.M. stwierdzono zaburzenia preferencji seksualnych w postaci pedofilii, dzieci są postrzegane przez niego jako najatrakcyjniejszy obiekt seksualny, zarzucany mu czyn został popełniony w związku z zaburzeniami preferencji w sferze seksualnej i z uwagi na profil osobowości istnieje bardzo duże prawdopodobieństwo, że oskarżony nie będzie w stanie kontrolować swojego zachowania i w związku z tym winien poddać się leczeniu, co winno skutkować rozpoznaniem sprawy na zasadach ogólnych, celem uzyskania uzupełniającej opinii biegłych sądowych i rozważenia wniosków przez nich przedstawionych w aspekcie trafnej represji karnej.”

Uzasadniając tak sformułowane zarzuty, Prokurator Generalny podniósł, że zaakceptowany przez Sąd pierwszej instancji wniosek o skazanie w trybie art. 387 k.p.k. był dotknięty wadą, gdyż nie uwzględniał on – mającego charakter obligatoryjny – środka karnego, o którym stanowił art. 41 § 1a zd. drugie k.k. Prokurator Generalny wskazał, że powołany przepis – w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 października 2017 r., nadanym ustawą z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (Dz.

U. 2016. 862 z późn. zm.) – kategorycznie stanowił, że „sąd orzeka zakaz zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi na czas określony albo dożywotnio w razie skazania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego”. W ocenie Prokuratora Generalnego użycie przez ustawodawcę sformułowania „orzeka” przesądza o tym, że w przypadku zaktualizowania się przesłanek określonych w tym przepisie, zastosowanie wskazanego środka karnego jest obligatoryjne. Brzmienie tej normy, zgodnie z regułami wykładni językowej, wskazuje jednoznacznie, że sądowi rozpoznającemu sprawę nie pozostawiono w tym zakresie swobody decyzyjnej, co znajduje potwierdzenie w ugruntowanym orzecznictwie Sądu Najwyższego (m.in. wyrok z dnia 6 listopada 2023 r., sygn. akt I KK 132/23). W konsekwencji Prokurator Generalny wywiódł, że skoro P.M. został skazany za usiłowanie popełnienia przestępstwa kwalifikowanego z art. 200a § 2 k.k. oraz z art. 200 § 3 k.k., na Sądzie *meriti* ciążył bezwzględny obowiązek orzeczenia wobec niego, jako sprawcy występku z Rozdziału XXV Kodeksu karnego, zakazu z art. 41 § 1a k.k. Środek ten winien być orzeczony niezależnie od tego, czy sprawca uprzednio zajmował tego rodzaju stanowisko lub wykonywał zawód tego rodzaju i czy popełniony czyn pozostawał w związku z funkcjonalnym zakresem prowadzonej przez niego działalności. Prokurator Generalny zauważył nadto, że nowelizacja art. 41 § 1a k.k. (wprowadzona ustawą z dnia 7 lipca 2022 r.), obowiązująca od dnia 1 października 2023 r., nie wpłynęła na sytuację prawną oskarżonego w sposób eliminujący wspomniany obowiązek. Zarówno w poprzednim stanie prawnym, jak i obecnie (art. 41 § 1a pkt 2 k.k.), ustawodawca nie pozostawił sądowi swobody decyzyjnej w tym przedmiocie. Prokurator Generalny podkreślił również, iż fakt popełnienia przez P.M. zarzucanego mu występuku w warunkach usiłowania nieudolnego (art. 13 § 2 k.k.) nie stanowi przeszkody do zastosowania omawianego zakazu, gdyż znamię „na szkodę małoletniego” nie jest charakterystyką skutku, lecz zachowania się sprawcy, który w realiach niniejszej sprawy ukierunkował swoje

przestępcze działania wobec osoby, co do której był przekonany, że jest w wieku poniżej 15 lat.

Podnosząc te zarzuty, Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Dąbrowie Tarnowskiej do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się niezasadna i podlegała oddaleniu.

Przepis, którego naruszenia dopatruje się w sprawie Prokurator Generalny, tj. art. 41 § 1a k.k. w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 października 2017 r., nadanym ustawą z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (Dz. U. 2016. 862 z późn. zm.) stanowił, że „sąd orzeka zakaz zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi na czas określony albo dożywotnio w razie skazania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego”. W tej sprawie z uwagi na jej specyfikę należy zauważyć, że w istocie osobą, z którą kontaktował się oskarżony oraz której prezentował treści pornograficzne, wbrew jego przekonaniu była osoba dorosła a nie małoletni poniżej lat 15. Sprawa ta była związana z działalnością tzw. ”łowców pedofilów”, których modus operandi polega na dokonywaniu prowokacji osób, co do których mają przypuszczenie o ich pedofilskich skłonnościach w ten sposób, iż podają się oni za małoletnich i dążą do nawiązania kontaktu lub taki kontakt prokurują. Ostatecznie dochodzi do różnego rodzaju interakcji, m.in. do nieudolnego groomingu jak w sprawie niniejszej. Przyjęcie jednak kwalifikacji jak w niniejszej sprawie nie powoduje konieczności orzeczenia wskazanego wyżej środka karnego. Przepis art. 41 § 1a k.k. wyraźnie swój zakres zastosowania zawężył do przestępstw „na szkodę małoletniego”. Z jego redakcji wynika, że chodzi tylko i wyłącznie o przestępstwa popełnione przeciwko interesom konkretnego małoletniego, a nie o rodzajowy przedmiot ochrony danego typu czynu zabronionego. W doktrynie akcentuje się właśnie, że rozwiązanie to kładzie akcent na małoletniego jako osobę pokrzywdzoną przestępstwem przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności. Odnosi się go do zdarzeń, w których małoletni został

bezpośrednio pokrzywdzony popełnionym przestępstwem (dokonanym lub usiłowanym), ale również do sytuacji, w których przestępstwo popełnione zostało jedynie w jego obecności. (zob. A. Ziółkowska [w:] *Kodeks karny. Komentarz*, wyd. IV, red. V. Konarska-Wrżosek, Warszawa 2023, art. 41. Teza 14). Ustawodawca, gdyby zamierzał rozszerzyć zakres zastosowania tego środka na wszelkie przestępstwa nawet abstrakcyjnie godzące w interesy osób poniżej 18 roku życia użyłby zwrotu „przestępstwa przeciwko małoletnim”, „przestępstwa na szkodę małoletnich” lub synonimicznego. Użycie liczby mnogiej dla oznaczenia zbioru ogniskowałoby go wokół rodzajowego przedmiotu ochrony. Wobec tego orzeczenie wskazanego środka nie było obligatoryjne.

Paweł Wiliński Jerzy Grubba Włodzimierz Wróbel

[WB]

[r.g.]